

DIRECTE EN INDIRECTE SCHADE

De schade als gevolg van wateroverlast en overstromingen kan op verschillende manieren worden geclassificeerd. In schademodelen wordt doorgaans onderscheid gemaakt in directe schade, indirecte schade en imponderabilia. In de schadecalculator wordt wel rekening gehouden met de directe en indirecte schade, maar met imponderabilia niet.

Directe schade wordt veroorzaakt door fysiek contact met het water. Deze schade omvat:

- Schade aan of verlies van land- en tuinbouwproducten;
- Schade aan infrastructuur en nutsvoorzieningen; en
- Schade aan gebouwen en hun inventaris.

Land- en tuinbouwproducten

Bij land- en tuinbouwproducten is de schade door wateroverlast het verlies van een gedeelte van de oogst. Dit verlies wordt niet enkel bepaald door het contact met het water, maar ook door de omstandigheden en de duur waaronder hoge grondwaterstand of de inundatie plaatsvindt. In het groeiseizoen is de voornaamste oorzaak voor een verminderde gewasopbrengst een gebrek aan zuurstof in de wortelzone, doordat alle poriën in de bodem gevuld zijn met water (anaerobe).

Toch treedt ook buiten het groeiseizoen schade op aan bouwland, die later in het groeiseizoen leidt tot een verminderde gewasopbrengst. Door bijvoorbeeld een verminderde draagkracht door hoge grondwaterstanden in het vroege voorjaar, kan het land pas later worden bewerkt. Of door langdurige plassen in de wintermaanden ontstaat een korst aan maaiveld (verslemping), waardoor de toplaag van de bodem in het voorjaar lang nat, hard en zuurstofloos blijft. Andere factoren die de schade beïnvloeden zijn bijvoorbeeld de zouttolerantie van gewassen, de waterkwaliteit, achterblijven van slib en dergelijke.

Infrastructuur en nutsvoorzieningen

De schade aan infrastructuur en nutsvoorzieningen wordt niet bepaald door de inundatiediepte, de duur of het seizoen, maar meer door een drempelwaarde tussen of er wel of geen contact met het inundatiewater is geweest. Zo kan de inhoud van een verdeelkast als verloren worden beschouwd, wanneer het water het schakelpaneel heeft bereikt en er kortsluiting optreedt. De mate en de duur van de inundatie is dan van ondergeschikt belang.

De schade aan een asfaltverharding wordt beïnvloed door bijvoorbeeld het achterblijven van slib in de poriën en of er tijdens de inundatie met zwaar materieel over de weg is gereden (door de verzadigde wegfundering en ondergrond is de draagkracht van de verharding afgenomen).

Gebouwen en inventaris

Voor de schade aan gebouwen en hun inventaris zijn vooral de diepte, de duur en aanwezigheid van verontreinigingen de hoofdvariabelen. Bij wateroverlast door overvloedige neerslag is de directe schade aan gebouwen bijvoorbeeld het uitzetten en loslaten van stucwerk, kringen in schilderwerk, stank, schimmel en rot van bijvoorbeeld de vloerbedekking en balken van de begane grondvloer. Schade aan de inventaris is bijvoorbeeld meubilair dat niet op tijd naar de eerste verdieping gebracht kon worden.

Indirecte schade

Indirecte schade is het gevolg van directe schade. Het bepalen van de indirecte schade is lastiger dan het bepalen van directe schade doordat:

- De overstroming een kettingreactie aan indirecte schade veroorzaakt aan zowel de vraag- als aanbodzijde;
- De werkelijke schade gescheiden moet worden van een verschuiving van productie in de tijd of een verschuiving naar een andere locatie;
- Enkel met marginale uitgaven rekening gehouden moet worden in plaats van de totale herstelkosten naar de situatie van voor de inundatie.

Om de indirecte schade goed te inventariseren is eigenlijk van geval tot geval een uitgebreide gebiedsspecifieke analyse gewenst. Dit valt buiten het bereik van dit schademodel. Desalniettemin is het wel noodzakelijk om indirecte schade mee te nemen bij het schatten van de schade.

Gebruikelijk wordt dan de indirecte schade door middel van een multiplier toegevoegd aan de directe schade. Het nadeel hiervan is dat de indirecte schade dan altijd in dezelfde verhouding met de directe schade mee varieert. Terwijl het afhankelijk van de landgebruikcategorie soms gewenst is om dit handiger op te pakken. Zo is de directe schade van een overstroomd stuk snelweg afhankelijk van het geïnundeerde oppervlak. De indirecte schade is afhankelijk van de duur van de overstroming plus de tijd die nodig is om de schade te herstellen.

Imponderabilia

Imponderabilia zijn effecten die eigenlijk wel meegenomen horen te worden, maar niet in geld zijn uit te drukken. Deze schade omvat:

- Stress als gevolg van maatschappelijke ontwrichting;
- Bezorgdheid over een eventuele volgende overstroming;
- Toenemende afkeer van de (lokale) overheid;
- Emotionele waarde van persoonlijke bezittingen;
- Verlies van cultureel erfgoed.

Het bepalen van deze schade is subjectief en waarschijnlijk klein bij wateroverlast door extreme neerslag.